

اقتباس از سخنرانی آقای مهندس محمود وفا
معاون اداره چغندر کاری وزارت بازرگانی و پیشه و هنر

قند سازی و کشت چغندر در ایران

از آغاز کشت چغندر و تهیه قند در ایران چند سالی بیش نمیگذرد و چغندر کاران ایرانی هنوز آنطور که باید و شاید بکشت این محصول آشنا نیستند و از آب و خاک و وسائلی که در دست دارند حد اکثر استفاده را نمیکنند. با آنکه کارخانه قند کهریزک در سال ۱۲۷۲ برپا شده معیناً سال ۱۳۱۰ را باید سال آغاز کشت چغندر و تهیه قند در ایران دانست، زیرا در آن سال کارخانه مزبور تعمیر و اصلاح شده و برای کار و بهره برداری واقعی آماده گشته است و پس از آنسال هم تدریج کارخانجات جدید و بزرگ دیگری طبق برنامه معین، در نزدیکی شهرهای بزرگ این کشور نصب و بهره برداری آنها با چغندریکه در حوالی آن نقاط کشت میشد بلافاصله شروع شده است، بطوریکه امروز جمعاً در سی هزار هکتار زمین این کشور چغندر کاشته میشود که با مجموع محصول آن یک ثلث قند و شکر مصرف تمام کشور در کارخانه های قند کرج - کهریزک - شازند - مرودشت - شاه آباد - میانند و آب آبکوه تهیه میشود.

پس از شهریور سال گذشته محصول کارخانهای قند کشور بطور ناگهانی تنزل نمود، بدین ترتیب که یکبارہ از ۳۵ هزار تن قند و شکر به ۲۲ هزار تن تقلیل یافت و علت اصلی این تقلیل هم آن بود که چغندر کاران بر اثر پیش آمدن شهریور ماه از امکان بهره برداری کارخانهای کشور در آن وضع اسفناک اطمینان نداشته و همچنین در اثر نا امانی نتوانستند مراقبتهای لازم را از محصول خود بعمل آورده و بموقع تمام محصول را جمع آوری نمایند. از اینرو مقدار زیادی از چغندره های سال گذشته در زمینهای زراعتی باقی مانده و بهدر رفت. بعلاوه روحیه کشاورزان بر اثر گرانی سطح زندگی ضعیف گشته و بگرفتاریهای آنان افزوده گشت و بالاخره تمام این علتها موجب شد که محصول چغندر قند سال ۱۳۲۰، گذشته از آنکه بمیزان پیش بینی شده در برنامه وزارت کشاورزی نرسید، نسبت بمحصول سال ۱۳۱۹ هم تقلیل فاحشی یافت، چنانکه:

در سال ۱۳۱۹ جمعاً ۲۳۴۰۰۰ تن چغندر و ۳۵۰۰۰ تن قند و شکر

و در سال ۱۳۲۰ < ۱۶۲۰۰۰ < و < ۲۲۰۰۰۰ <

در کشور تهیه شده. ولی در باب محصول سال جاری با تمام اشکالاتی که در پیش بود بطوری که پیش بینی میشود بر اثر فعالیت وزارت بازرگانی و پیشه و هنر - وزارت کشاورزی

محصول امسال علاوه بر آنکه از میزان سال گذشته کمتر نخواهد بود ، بمقدار قابل ملاحظه‌ای هم از آن بیشتر خواهد شد .

در هر حال ، آقایان چغندرکاران باید بدانند که با کشت این محصول نه تنها در تأمین معاش خود کوشیده‌اند ، بلکه با کمک به تهیه قند و شکر و خارج نشدن سرمایه از کشور خدمت بزرگی را نسبت بهین خود انجام داده‌اند . بعلاوه فایده دیگری را که بکار افتادن کارخانهای قند دارد اینستکه در این موقع باریک و سخت قریب چهارهزار نفر از برادران ما در این کارخانجات بکار وادار شده و گشایشی در امور زندگی آنها پدید خواهد آمد . از آن گذشته مبالغ زیادی عاید زارعین شده و خلاصه حرکت و فعالیت در کشور ایجاد میشود که بیگمان نتایج نیکوی دیگری را از لحاظ اجتماعی و اخلاقی در بر خواهد داشت . بنابراین جا دارد که آقایان چغندرکاران حالا که دولت همه گونه تسهیلی را در پیشرفت این کار فراهم آورده ، آنان هم از مساعدت و معاضدت دولت دریغ ننموده ، بلکه با هر چه در قوه و توانائی خود دارند در انجام این منظور عالی بکوشند تا شاید روزی بتوانیم تمام مصرف قند و شکر مورد نیاز خود را در کشور خویش تهیه کرده و از خروج سرمایه ملی جلوگیری نمائیم . مسلم است که در این صورت آقایان چغندرکاران بیش از دیگران از نتایج اینکار بهره ور خواهند شد .

اداره چغندرکاری وزارت بازرگانی و پیشه و هنر از بدو تاسیس خود تا بحال نهایت کوشش را در مساعدت چغندرکاران برای توسعه کشت و بهبود محصول خود نموده و از اقدامات تا کنون خویش هم نتایج نیکویی بدست آورده است .

مأمورین این اداره که در کلیه مناطق چغندرکاری پراکنده بوده و خود را برای انجام هر گونه خدمتی در اختیار آقایان چغندرکاران قرار داده اند ، در افزایش محصول چغندر خدمات گرانبهایی را انجام داده اند و شاید رسیدن مقدار محصول چغندر قند را به ۲۳۴۰۰۰ تن بتوان نتیجه زحمات و فداکاری این مأمورین دانست .

مساعدت اداره چغندرکاری با مالکین چغندرکار از پیمانهای است که با آنها منعقد مینماید کاملاً آشکار و هویدا است و بی مناسبت نیست که خلاصه‌ای از این مساعدت ها را که اداره مزبور در موقع بستن پیمان با آنان تقبل مینماید برای اطلاع عافه در اینجا بنگاریم :

۱- کارخانه های قندطبق تقاضای مالکین و رعایا برای شخم زمینهاییکه برای کشت چغندر در نظر گرفته میشود تراکتور میفرستند و هنگام تصفیه حساب تنها سوخت و حقوق شوfer و استهلاك ماشین را بدون هیچگونه استفاده ای از حساب آنها کسر میکنند .

۲- کارخانه ها بذر چغندر را برایگان و به نسبت هر هکتار ۱۵ تا ۲۵ کیلو گرم در اختیار پیمان دهنده میگذارند . این بذر بوسیله وزارت کشاورزی با طریق علمی مخصوص و هزینه های ریاد تهیه و طوری انتخاب میشود که بهترین محصول از آن بدست آید و وزارت بازرگانی و پیشه و هنر هر کیلوی این بذر را بمبلغ گرانی خریده و بهزینه خود بکارخانجات قند حمل مینماید .

۳- کارخانه ها برای انجام امور کشاورزی و کشت چغندر در سال جاری برای هر هکتار

۸۰۰ ریال بطور پیش قسط در سه وعده بچغندر کاران پرداخت نموده و بعداً موقع تحویل محصول از حساب آنها کسر مینمایند.

۴- کارخانه‌ها در حوزه های چغندر کاری خود بازرسیهای مطلع اعزام و هر گونه دستورات فنی را به چغندر کاران داده و آنها را در آبیاری و تنک و وجین راهنمایی مینمایند.

۵- در صورت بروز آفت در مزارع چغندر کاری مراتب بوسیله چغندر کار و با بازرسی چغندر- کاری بکارخانه گزارش و فوراً بکمک مأمورین وزارت کشاورزی مبارزه با آفت بطور رایگان انجام میگردد.

۶- کارخانه ها در سال گذشته بابت کرایه حمل هر خروار چغندر از مزرعه تا کارخانه فرسختی دو ریال پرداخت مینمود ولی امسال چون وضع حمل و نقل کشور طوریست که بنرخهای سابق حمل چغندر غیر ممکن است، بنا بر این برای رفاهیت حال آقایان مالکین و زارعین قرار شد که کرایه باربری طبق نرخ روز پرداخت گردد، تا بعکس سالهای پیش تمام قیمت چغندر عاید مالکین و زارعین شده و مبلغی از آنها جهت کرایه باربری ندهند.

۷- نرخ خرید چغندر در سال گذشته در ۷ کارخانه کشور از قرار تنی ۱۳۳ ریال بود. ولی پس از چندی با توجه به گرانی زندگی و نیز برای تشویق مالکین و زارعین نرخ خرید هر تن چغندر تحویلی بکارخانههای قند کرج و کهریزک به ۲۳۳ و سایر کارخانه ها به ۲۰۰ ریال افزایش یافت و چون این مبلغ هم با گرانی روز افزون سطح زندگی تناسبی نداشت لذا اخیراً بنا به پیشنهاد جناب آقای وزیر وزیر بازرگانی و پیشه و هنر و موافقت دولت فعلی که مساعدت طبقه مولد ثروت را مورد توجه دقیق خود قرار داده است نرخ خرید چغندر در تمام کشور دوبرابر گردید.

۸- بالاخره در سال جاری برای آنکه چغندر کاران از کشت این محصول بهره کافی برده و زحمات آنان جبران شده باشد، بموجب تصمیم وزارت بازرگانی و پیشه و هنر به چغندر کاری در مقابل تحویل هر تن چغندر ۵ کیلو قند یعنی در مقابل تحویل هر صد خروار چغندر پنجاه من قند بشرخ دولتی داده شده. بدیهی است با در نظر گرفتن تفاوت قیمت این قند و قند آزاد این اقدام خود مساعدت بزرگی است که دولت بمنظور رفاه حال طبقه کشاورزان این کشور مینماید. بنابراین کمکهای مؤثر دولت را نسبت بطبقه چغندر کار نباید از نظر دور داشت و نا چیز گرفت.

موضوع دیگری که آقایان مالکین باید متوجه باشند اینست که بهای چغندر قند را نباید هرگز با بهای انواع دیگر چغندر و یا محصولات دیگر مقایسه نمود، زیرا مصرف چغندر معمولی محدود است و چنانچه ۱۰۰ خروار از میزان مصرف آن زیاد تر تهیه شود فوراً در بهای آن تنزل فاحشی رخ خواهد داد و حال آنکه مشتری چغندر قند همیشه ثابت و هر چه تهیه شود از ظرفیت کارخانه ها تجاوز نخواهد نمود و بعبارت دیگر بهای چغندر قند تابع تحولات عرضه و تقاضا نیست. بعلاوه مالکین و رعایا باید بدانند که اگر نسبت بکشت چغندر قند توجه کاملی بعمل آورده و زمینهای مخصوص بکشت آنها بدقت تراکتور زده و در زمستان یخ آب داده و بعد کود کافی بدهند و بالاخره هنگام روئیدن گیاه تا برداشت محصول آنها بموقع خود آبیاری و وجین و تنک کرده و علفهای هرز را از پیرامون آن کنده و دور نمایند، نه تنها

محصول چغندر آنها بطور متوسط به ۳۰ تن در هر هکتار خواهد رسید ، بلکه زراعتهای بعد از چغندر آنها هم که روی این زمینها بعمل آید رونق مخصوصی بخود گرفته و باین ترتیب هزینه اصلاح زمین بتدریج با برداشت محصول مرغوب و فراوان بعدی جبران میشود . و برعکس اگر بذرقیمتی را در زمینهای شخم عمیق نخورده و کود کافی ندیده ریخته و زراعت را بطور دیم بحال خود بگذارند ، یقیناً بیش از سه الی چهار تن در هکتار محصول برنمیدارند و حد اکثر استفاده را از زحمات خویش نخواهند نمود .

خلاصه برای آنکه محصول چغندر قند و در نتیجه مقدار قند تهیه شده در کشور افزایش یابد و با اقتصاد کشور کمک مؤثری شده و بالنتیجه منافع خوبی عاید چغندر کاران گردد ، لازم است که چغندر کاران هم از حالا که چغندر امسال را تحویل کارخانه نموده اند ، در صد تهیه زمینهای خود افتاده و با اصول چغندر کاری بیش از پیش خوگیرند . یعنی زمینهای خود را با تراکتور شخم زده و در زمستان یخ آب داده و بعداً با کود دادن و انجام سایر عملیات فلاحی آنها را کاملاً مهیای کشت چغندر بهاره نمایند و از این پس هم با توجه بآبیاری و وجین و تنک کردن و گرفتن دستورات فنی از متصدیان امور ، حتی المقدور کوشش نمایند که مقدار محصول هر هکتار را از این وضع اسفناک فعلی بیرون آورده و آنرا دست کم به ۳۰ تن در هر هکتار برسانند . آنوقت است که بکشت این محصول چنان رغبت حاصل کنند که دیگر آنرا رها نکنند .

آقایان

رئوسای ادارات و وزارت بازرگانی و پیشته و هنر - آقایان مدیران و مهندسین و کارمندان فنی کارخانههای صنعتی ، برای آنکه در بهبود « مجله اقتصاد » کوشیده و بالاخره منظور دولت را که هدایت افکار عمومی است تأمین کرده باشید ، اطلاعات بازرگانی و صنعتی - نتیجه مطالعات و عقاید و افکار خود را برشته تحریر در آورده و برای درج در مجله مزبور باین اداره ارسال دارید .

اداره انتشارات و مطبوعات